

ปอดอักเสบที่สัมพันธ์กับการใช้เครื่องช่วยหายใจ ในหอผู้ป่วยทารกแรกเกิดระยะวิกฤต โรงพยาบาลศรีนครินทร์

สมพิศ ปุราชะคิง¹, วัฒนา พุทธิสวัสดิ์¹, พัชรารัตน์ เวทศักดิ์¹, สมบูรณ์ ชัยชนะ¹, สายสมร พลดงนอก²

¹ แผนกการพยาบาลกุมารเวชกรรม, ² หน่วยควบคุมโรคติดต่อ, โรงพยาบาลศรีนครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

หลักการและเหตุผล: ปอดอักเสบที่สัมพันธ์กับการใช้เครื่องช่วยหายใจในหอผู้ป่วยทารกแรกเกิดระยะวิกฤต เป็นผลแทรกซ้อนที่สำคัญอันหนึ่งของผู้ป่วยที่ได้รับการบำบัดรักษาทางระบบหายใจ ซึ่งมีอัตราการตายสูงเมื่อเทียบกับการติดเชื้อระบบอื่นๆ

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาอุบัติการณ์ ปัจจัยส่งเสริมและผลกระทบของการเกิดปอดอักเสบที่สัมพันธ์กับการใช้เครื่องช่วยหายใจในหอผู้ป่วยทารกแรกเกิดระยะวิกฤต

รูปแบบการศึกษา: เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบย้อนหลัง (Retrospective descriptive study)

สถานที่ศึกษา: หอผู้ป่วยทารกแรกเกิดระยะวิกฤต (NICU) โรงพยาบาลศรีนครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

วิธีการศึกษา: ทำการศึกษาวิจัยในผู้ป่วยทุกรายที่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยทารกแรกเกิดระยะวิกฤต โรงพยาบาลศรีนครินทร์และได้รับการวินิจฉัยเป็นปอดอักเสบที่สัมพันธ์กับการใช้เครื่องช่วยหายใจ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2546 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2548 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบรายงานผู้ป่วยติดเชื้อในโรงพยาบาล (Targeted surveillance form) และแบบรายงานผู้ป่วยใส่อุปกรณ์พิเศษของหน่วย ควบคุมโรคติดต่อ โรงพยาบาลศรีนครินทร์วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้โปรแกรม SPSS และอัตราการติดเชื้อต่อ 1000 วัน

ผลการศึกษา: ทารกแรกเกิดปอดอักเสบที่

สัมพันธ์กับการใช้เครื่องช่วยหายใจ จำนวน 49 ราย คิดเป็นอุบัติการณ์ของการเกิดปอดอักเสบที่สัมพันธ์กับการใช้เครื่องช่วยหายใจ เท่ากับ 10.4 ครั้งต่อผู้ป่วย 100 รายที่เข้ารับการรักษา อัตราการติดเชื้อ 7.61 ครั้งต่อการใช้เครื่องช่วยหายใจ 1000 วัน ส่วนใหญ่เป็นผู้ป่วยเพศหญิงร้อยละ 53.06 อายุเฉลี่ย 1.90 ± 1.08 นานักแรกเกิดเฉลี่ย $2,048 \pm 938.72$ กรัม ส่วนใหญ่มี Apgar score นาทีที่ 1 และ 5 มากกว่า 7 คะแนน ร้อยละ 71.4 และร้อยละ 93.9 ตามลำดับ ปัจจัยส่งเสริมที่พบ คือ ผู้ป่วยทารกที่ผิดปกติแต่กำเนิด ร้อยละ 42.8 ค่าท่อทางเดินหายใจทางปาก ร้อยละ 98 และใส่สายยางให้อาหารทางปาก ร้อยละ 100.00 ส่วนระยะเวลาการอยู่รักษาและใช้เครื่องช่วยหายใจจนเกิดจนเกิด VAP เฉลี่ย 31.7 วัน เชื้อที่เป็นสาเหตุส่วนใหญ่เป็น *P. aeruginosa* ร้อยละ 19.5 สำหรับผลกระทบทำให้ผู้ป่วยอยู่รักษานานขึ้นโดยเฉลี่ย 120 วันและสูญเสียค่ายาปฏิชีวนะ 260,571 บาท หรือ 5,318 บาทต่อครั้ง อัตราการเสียชีวิตร้อยละ 16.3

สรุป: การเกิดปอดอักเสบที่สัมพันธ์กับการใช้เครื่องช่วยหายใจพบในผู้ป่วยทารกคลอดก่อนกำหนดที่มีความผิดปกติโดยพบในเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ระยะเวลาการเกิด VAP เฉลี่ย 31.7 วัน เชื้อที่เป็นสาเหตุส่วนใหญ่เป็นเชื้อแบคทีเรียกลุ่มแกรมลบ ดังนั้น การดูแลรักษาผู้ป่วยกลุ่มนี้ บุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามมาตรฐานป้องกัน VAP อย่างเคร่งครัดตั้งแต่ผู้ป่วยเริ่มใช้เครื่องช่วยหายใจ